

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

De secundo

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

vinculum conjugii tam firmum est, ut non nisi morte solvatur, Matth. 19. v. 6. nec ullum dari potest exemplum, quod Apostolorum aliquis uxorem suam reliquerit, sed potius circumdlexerunt illas, 1. Cor. 9. v. 5. imò Paulus requirit ab Episcopo, ut sit unius uxoris vir, qui domus suæ & liberis benè præsit, 1. Tim. 3. v. 2. 4. melius enim est nubere quam uri, 1. Cor. 7. v. 9.

De Secundo.

Restat pars altera de benevolentia Christi, quam declarat

I. *Placidâ responsione.* Meritus quidem erat Petrus & Apostoli non levem correctionem, nihilominus Christus amicè respondet, non enim clamabit, neque exaltabit, neque in platea faciet audire vocem suam, calamum quassatum non conteret, neque linum fumigans extinguet, Esa. 42. v. 2. 3.

Parem lenitatem & mansuetudinem exhibere debemus proximo nostro, quando lapsu aliquo præoccupatus est, juxta admonitionem Pauli, Gal. 6. v. 1. in primis Ecclesiarum ministri, ne debacchentur in auditores suos, quando per infirmitatem humanam fines pietatis & honestatis transgressi sunt, sed mansueti sint ad omnes, 2. Tim. 2. v. 24. & ut filios moneant, 1. Cor. 4. v. 14. cum omni patientia & doctrina, 2. Tim. 4. v. 2. si quando det ipsis Deus pœnitentiam ad cognoscendam veritatem, ut respiciant à Diaboli laqueis, à quo captivi tenentur ad ipsius voluntatem, 2. Tim. 2. v. 25. 26. Si verò lenitate nihil efficitur, cornua Moïsi imponenda, & qui peccant publicè coram omnibus redarguendi sunt, 1. Tim. 5. v. 20. qui hæc in parte tacent, canes muti appellantur, Esa. 56. v. 10. & gravissimam Deo o-

lim reddituri sunt rationem, Ezech. 3. vers. 18. 19.

II. *Premii promissione,* quæ est

1. *Jurata.* Nam amen dico vobis, inquit, idque in majorem rei assertæ certitudinem, ut de eo, quod dicturus erat, nil quicquam dubitarent. Epicuræi præmium illud in dubium vocant, dicentes: vanum est servire Deo, & quid emolumentum ex ea re percipimus, quod cultum ejus exercemus, & quod pullati incedimus coram Domino exercituum. Ergò nunc beatos dicimus contemptores, &c. sed locuti sunt timentes Dominum unusquisque cum proximo suo, & attendit Dominus, & audivit, & scriptus est liber monumenti coram eo timentibus Dominum, & cogitantibus nomen ejus. Et erunt mihi, ait Dominus exercituum, in die quam ego facio, in peculium, & parcam eis, sicut parci vir filio suo servienti sibi. Tunc apparebit, quid sit inter justum & impium, & inter servientem Deo, & non servientem ei, Mal. 3. v. 14. seqq. ò beatos igitur, quorum causâ Deus jurat! ò infelices, qui nec Deo juranti credere volunt, inquit Tertullianus. Sufficeret nuda promissio, est enim Deus qui non mentitur, Tit. 1. v. 2. sed abundantius ostendere volens hæredibus promissionis immobilitatem consilii sui, interposuit jusjurandum, ut fortissimum solatium habeamus, Ebr. 6. v. 17. 18.

Attendamus igitur, ne divinam promissorum bonorum remunerationem in dubiū vocemus, sed pergamus in cursu pietatis ad præfixam metam, ut bravium vitæ æternæ consequamur, Phil. 3. v. 14. 1. Cor. 9. v. 24.

2. *Conditionata.* Nam his tantum præmiū illud promittitur, qui Christū sequuntur, veriq; & genuini ejus sunt discipuli. Errat igitur Zvinglius, quando saniores Eth-

nicos etiam vitæ æternæ participes fore statuit. Nam extra Christum non est salus, Act. 4. v. 12. Joh. 14. v. 6. vis igitur præmii illud consequi, cuius mentio fit in prælecta pericope, sequere Christum

1. *In fide*, ut ipsi soli adhæreas, nec declines vel ad dextram vel ad sinistram, Es. 30. v. 21. si quis enim manserit in sermone meo, verè discipulus meus est, & veritatem agnoscet, & veritas liberabit eum, Joh. 8. v. 32. à fide dependent bona opera. Nam fides per charitatem efficax est, Gal. 5. v. 6.

2. *In cruce*. Qui enim crucem suam non suscipit, & sequitur Christum, discipulus ejus esse non potest, Luc. 14. v. 27. via ad cœlestem patriam est via crucis, Act. 14. v. 22. qui igitur vult cum Christo vivere & regnare, hunc etiam cum ipso pati & mori oportet, 2. Tim. 2. v. 11.

3. *In morte*. Ibi Satanas valdè occupatus est, & omnem lapidem movet, ut animam de corpore migrantem in æternam perditionem secum pertrahat. Proinde constantia tum vel maxime opus est, ut Christi fideles simus usque ad mortem, Ap. 2. v. 10. & cum lobo dicamus: Etiam si Dominus occiderit me, tamen sperabo in eo, Job. 13. v. 15.

Quod si Christum ira sequimur in fide, in cruce, in morte, sequemur etiam aliquando in luce, quemadmodum beati Apostoli Christum sequentes ipsius conciones audiverunt, miracula viderunt, & conversatione ejus jucundissima recreati sunt. Idem nobis accidet, si Christum dicto modo sequimur, quod Christum audiemus & videbimus in vita æterna à facie ad faciem, 1. Cor. 13. v. 12. & sequemur agnum quocumque ierit, Ap. 14. v. 4.

3. *Determinata*,

1. *Ratione temporis*, quando præmii illud distribuatur fidelibus. Hoc Deus reservavit sapientiæ suæ, Act. 1. v. 7. nec sibi præscribi patitur, interim certò sequetur

1. *In regeneratione*, id est, exponente Hieronymo: quando mortui de corruptione resurgent incorrupti, & caro regenerabitur per incorruptionem, sicut anima nostra regenerata est per fidem, ut Augustinus habet.

Expectemus igitur *παλιγγενεσίαν* in novissimo die, quæ mundus renovabitur 2. Pet. 3. v. 13. Es. 65. v. 17. Ap. 21. v. 1. *Der Himmel* inquit Lutherus, *der Jesu under sein Betckel oder Wochen-Kleid an hat*, *der wird alsdann sein Sonntags-Kleid anziehen*. Mortui prodibunt de sepulchris suis *ἐν ἀφθαρσίᾳ*, 1. Cor. 15. v. 42. & corpora habebunt instar solis coruscantia, Matth. 13. v. 43. viventes adhuc mutabuntur *ἐν ἀτόμῳ, ἐν ἰπῆ ὀφθαλμοῦ*, 1. Cor. 15. v. 52. imò omnes creaturæ à corruptionis servitute tum liberabuntur, cui præter voluntatem suam subiectæ sunt, Rom. 8. v. 20. 21.

2. *In Christi manifestatione*, quando apparebit in nubibus cœli, & sedebit in throno gloriæ suæ, ut judicet orbem terrarum in justitia, sicut Pater ab æterno decrevit, Act. 17. v. 31. tunc justum erit apud Deum retribuere afflictionem his qui affligunt nos, & nobis qui tribulationem patimur, requiem cum omnibus fidelibus, 2. Thess. 1. v. 6. 7. unusquisque enim referet, quod in corpore suo fecit, sive bonum sive malum, 2. Cor. 5. v. 10.

Elucescit hinc:

1. *Judicii veritas*, contra empætas, qui dicunt adhuc: Ubi est promissio adventus ejus? 2. Pet. 3. v. 3. 4. conclusit Dominus, quis mutabit? Esa. 14. v. 27. imò si parùm hoc est, jura-

juravit in prælecta pericope : Amen dico vobis, vos qui secuti estis me in regeneratione, quando filius hominis sedebit in throno suo, &c. juravit per semetipsum, verbum in iustitia egressum est de ore ejus & non revertetur, *El. 45. v. 23.* hujus juramentivigore nos omnes coram tribunali Christi sistemur, ut Paulus concludit, *Rom. 14. v. 10.*

2. *Christi majestas.* Ipse enim iudex erit, qui sedebit in throno gloriæ suæ, ad dextram nimirum virtutis & iniquitatis, *Luc. 22. v. 69.* quod nulli unquam angelorum contigit, *Ebr. 1. vers. 13.* Ergo in throno majestatis & gloriæ sedere nihil aliud est, quam infinita virtute & majestate omnes creaturas & opera manuum Dei potenter gubernare à modo & usque in seculam seculi, *Psal. 110. vers. 1. 1. Corinth. 15. v. 25. Ephes. 1. v. 21. Psal. 89. v. 37. 38.*

Excitet hæc consideratio

1. *Apud impios respicientiam,* ut à peccatis desistant, dum adhuc porta gratiæ patet, & dies salutis extenditur, nisi cum virginibus fatuis excludi velint à consortio sponsi, *Matth. 25. v. 12.*

Ergo quisquis es, singulis horis cogita, quo singulis momentis properas, inquit Bernhardus. Recedat amor præsentis seculi, in quo nullus ita nascitur, ut non moriatur, & succedat amor futuri seculi, in quo sic omnes vivificantur, ut deinceps non moriantur. Beati servi, quos Dominus cum venerit vigilantes invenerit, *Luc. 12. v. 36.*

2. *Apud pios confidentiam.* Nam iudex in novissimo die erit filius hominis, frater noster, sponsus noster, pastor noster. Quid igitur trepidatis vos mei? Attollite capita vestra, quia redemptio vestra appropinquabit, *Luc. 21. v. 28.*

2. *Ratione ponderis.* Tribulatio quam

in hac vita patimur levis est momentanea, sed ponderosa gloria sequetur olim, ut Paulus ait, *2. Cor. 4. v. 17.* hanc Christus etiam discipulis suis promittit, & tribus quasi classibus complectitur. Nam pertinet ad gloriam illam

1. *Gloriosa sessitatio.* Sedebunt enim unusquisque in throno suo, inquit Christus, quod non desellis quibusdam materialibus, sed de futuro, qui ipsis in extremo iudicio obtinget, excellenti honore & ineffabili gloria, accipiendum est.

Hic sæpe fit, ut pii & fideles propter Evangelii veritatem de solio dignitatis & honoris politici deturbentur, & à mundo *περιφύματα* habeantur *καὶ ἀφ' ἑμαυτῶν*, *1. Cor. 4. v. 13.* fit, ut nullibi fixam sedem inveniatur, sed exulent ferè semper cum Elia, *1. Reg. 19. v. 4.* seqq. aut sedeant cum Daniele in spelunca leonum, *Dan. 6. v. 16.* seqq. aut cum Petro in carcere, *Act. 12. v. 4.* aut cum Bartimæo in via, *Luc. 18. v. 35.* aut denique cum Israelitis captivis ad flumina Babylonis, *Pl. 137. v. 1.* Confidite fratres, non dabit Dominus in æternum fluctuationem iusto, *Pl. 55. v. 33.* dies non procul abest, qua thronus tibi ponetur ad sedendum. Hostes verò & persecutores tui de sedibus suis deicientur, & in abyssum æternæ condemnationis præcipitabuntur, ubi jacent impii tanquam oves, & mors depascet eos, *Pl. 49. v. 15.*

2. *Mundi iudicatio.* Judicabunt enim duodecim tribus Israel, qui resistentes Spir. S. Evangelium, quod ipis primum annunciarı oportebat, repellebant, & seipfos indignos faciebant æterna vita, *Act. 13. v. 46.* imò totum mundum tanquam assessores iudicabunt & condemnabunt, *1. Corinth. 6. v. 2.* pronunciantes sententiam juxta Scripturam, quam consignarunt ipsi dum Apo-

Tt 3,

stolatu

stolatu suo adhuc defungerentur in terris, Ap. 20. v. 12.

Surget tunc Regina Austri, Mat. 12. v. 42. surgent Ninivita, surgent Sodomita, & accusabunt Judæos & omnes illos, qui lucem Evangelii habent, & in illa tamen ambulare nolunt, Matt. 11. v. 14. Surgent Pastores & accusabunt auditores suos, qui contradicentes ipsis verbo prædicato obedire noluerunt, Jer. 44. v. 16. surgent pii magistratus, & subditos suos accusabunt, qui legibus & statutis ipsorum se noluerunt subicere, sed pro symbolo habent, quod Sap. 2. v. 11. episcopi pronunciant: Fortitudo nostra lex justitiæ, id est, quemadmodum vertit Lutherus: *wer nicht thun kan was ihn gelüftet/ der gilt nichts.* Surgent omnes pii, accusabunt & judicabunt omnes à quibus hic oppressi & defraudati sunt. Tunc justo loquendi dabitur licentia, qui hic semper tacere cogitur, impius autem qui hic primas obtinebat, & iniquitatem de excelso loquebatur, Ps. 73. v. 8. obmurescet, & intra se dicet cum gemitu spiritus: Hic est quem habui aliquando in derisum, & in similitudinem improprii. Ego insensatus vitam illius æstimabam insaniam, & finem illius sine honore: sed ecce computatus est inter filios Dei, & inter sanctos fors illius, Sap. 5. vers. 3.

3. *Centupla recuperatio.* Quisquis enim reliquerit domus, aut fratres, aut sorores, &c. inquit Christus, centuplum accipiet, & vitam æternam hæreditabit. Ubi duplicem Christum discipulis suis remunerationem pollicetur,

1. *In vita presente*, ut Marcus expressè addit, Marc. 10. v. 30. ibi sæpè pii confessores plures domos, agros, liberos, &c. accipiunt, quàm propter nomen Christi relique-

runt, ut testatur, exemplum Josephi, Gen. 41. v. 51. vel benefactores nanciscuntur, qui ipsos non solum relictis suis excipiunt, sed etiam victum & amicum procurant, ut docet exemplum Moïsis, Ex. 2. v. 21. & Davidis, 1. Sam. 27. v. 2. vel etiam per Dei gratiam animum habent suâ sorte contentum, ut cum Paulo possint satiari & esurire, abundare & penuriam pati, Phil. 4. v. 12. & ita sunt omnium ditissimi, qui nihil habentes omnia possident, 2. Cor. 6. v. 10.

2. *In vita sequente.* Nam vitam æternam hæreditabunt, inquit Christus, non quidem ut Pontificii opinantur, ex condigno, propter merita operum, sed ex gratuito Dei dono, Rom. 6. v. 23. Eph. 2. v. 8. nam opera justitiæ quæ fecimus nos condigna non sunt ad futuram gloriam, Rom. 8. v. 18. sed pro detrimentis & stercorebus reputantur, Phil. 3. v. 8. hinc Christus utitur vocabulo κληρονομίαι, hæreditabit, quod fit ex promissione, ad exemplum Abrahæ Patris nostri, non ex opere. Si enim ex lege esset hæreditas, jam non ex promissione, Gal. 3. v. 18. Per hanc hæreditatem omnia nobis *ἐκείντα πλάσιονα* restituentur, quæ hic propter Christum & Evangelii veritatē amisimus.

Pro patria & tuguriolo, quod in exilium relegati hic reliquimus, dabitur nobis patria cælestis, & domus non manu facta, sed æternum perdurans in cælis, 2. Cor. 5. v. 1.

Pro agris, pratis & hortis paradisi cælestis, qui ex utraque parte ligno vitæ confitus est, quod affert fructus duodecim, & per menses singulos fructum suum affert, & folia ejus ad sanitatem gentium, Apoc. 22. v. 2.

Pro valle lachrymarum domicilium beatorum, ubi non amplius auditur vox fletus & vox clamoris, Esa. 65. v. 19. sed abundantia gaudiorum in seculum, Ps. 16. v. 11.

Imò

Imò parentes, liberos, conjuges, &c. quibus hinc per mortem orbatifumus, recipiemus omnes in gloria, unde dies iudicii vocatur *χρόνος ἀποκατάστασις*, Act. 3. v. 21.

III. *Salutari admonitione.* Multi autem primi erunt novissimi, & novissimi primi. Quo Christus epiphonemate iustitios propriâ sanctitate & meritis turgentis quasi & gloriantes retundit, ne relinquentes patrem, uxore, liberos, domos, agros, &c. tempore persecutionis meritum aliquod in eo quarant, sed à solius Dei gratia in vera eorum humilitate pendeant. Qui enim si-

bi imaginantur se primos esse, & instar Pharisæi alios contemnunt, Luc. 18. v. 11. novissimi evadent, & iustitiam coram Deo valentem nunquam consequentur, Rom. 10. v. 3. nam respicit Deus pauperculos & contritos spiritu, & trementes sermones ejus, Es. 66. v. 2.

Faxit Deus T. O. M. ut posthabitis terrestribus cœlestia semper meditemur, & remunerationem his qui Christum sequuntur juramento promissam, tandem etiam consequamur, qui vivit & regnat in secula seculorum, Amen.

In Feria Purificationis Mariæ.

Evang. Luc. 2. v. 22 32.

IN V. T. duo agni anniculi quotidie immolandi erant, alter manè & alter vesperi. Hoc erat holocaustum perpetuum, quod apud omnes posteros observari oportebat, Exod. 29. v. 38. 39.

Egregia figura, quæ in Christo complementum adeptæ est. Nam is legis finis est, Rom. 10. v. 4. & pro umbra corpus substituit, Eb. 10. v. 1. hinc dicitur agnus Dei, qui tollit peccata mundi, Joh. 1. v. 29. nec tantum manè, hoc est, in infantia sua tanquam sacrificium in templo Hierosolymitano, sed vesperi etiam, id est, in perfecta sua & virili ætate, in ara crucis oblati est Patri in odorem bonæ fragrantia, Eph. 5. v. 2.

De matutina oblatione agit prælecta pericope, quam sine ulteriori præfatione ad manus sumemus, & in tribus partibus explicabimus. Videbimus enim

I. Christi præsentationem.

II. Simeonis commendationem.

III. Cygneam modulationem.

J. J.

EXEGESIS:

DE ultimo templo Hierosolym. prædixit Haggæus, quod gloria ejus major futura sit, quam erat gloria templi Salomonæ, c. 2. v. 8. hoc mirum alicui videri poterat, quia in secundo templo defuit 1. *arca fœderis cum propitiatorio*, ex quo Deus ad Israëlitas loquebatur, 2. *sacer ignis* 3. *Vrim* & *thumim* in pectorali, 4. *tabula Decalogi* 5. *donum prophetiæ*. Sed quando consideramus, quod Christus præsentia, doctrina & miraculis suis templum illud decoravit, facile subscribemus vaticinio superius allato. Initium factum est in hodierna præsentatione & oblatione, cujus hinc describitur

I. Tempus. Nam postquam completi fuissent, inquit Evangelista, dies purificationis eorum secundum legem Moïsis, & respicit

paulò aliter Buxfordi Lex. Habr. p. 348. ubi nulla fit mentio tabulae v. decalogi.